

Den utrottningshotade mannen

Män är dubbelt så benägna att dö av hjärtåkommor som kvinnor; de får lättare slag, magsår och leversvikt. Halften av alla män får cancer mot en tredjedel av kvinnorna, skriver Svante Folin apropå en artikel om Kvinnan och rasbiologin.

Vid olika försök att ta del av den feministiska tankeverksamheten förmär jag ibland den omisskännliga doften av kåda. Ideologin utmärks av en rik kollektion betingade reflexer; ordet biologi till exempel ger nästan ofelbart upphov till en stark avväjningsreaktion och säger försöksledaren "sociobiologi" är risken stor att den medvetandegjorda kvinnan drabbas av cerebrala paroxysmer.

Debatt

I Hertha Hansons uppmärksammade uppsats *Kvinnan och rasbiologin* (Lychnos, 1993) är ekvationen otvetydig: "Rasbiologin igår och sociobiologin idag är båda försök att se människan som naturvarelse."

Dödsdömd kuriositet

Om vi bortser från den hädskan enormiteten att betrakta människan som en icke övernaturlig varelse, är vanföreställningen att sociobiologin skulle vara kvinnoförklenande ett tragikomiskt exempel på de missuppfattningar som uppstår ur doktrinära ignorans. Ingen annan vetenskaplig disciplin kan ta upp tävlan när det gäller att reducera hankönet till en bisarr och sannolikt dödsdömd, evolutionär kuriositet.

Sociobiologin översvämmas av böcker med titlar som *Why Do Males Exist?*, *The Redundant Male* och så vidare. Om män hade en tillstymmelse till kvinnornas systerligt solidariska nätverk, skulle de prompt uppväcka 68-ornas stridsrop och kräva sociobiologiskt forskningsförbud.

När det inom en snar framtid blir möjligt att välja kön på den i i-världen allt sparsammare avkomman, skulle de blivande föräldrarna vara mycket irrationella eller sjukligt riskbenägna, om de valde en pojke. Redan under graviditeten stryker många fler pojkar än flickfoster med.

Handikapp

Vid födelsen har pojkarna med ogarderad Y-kromosom belamrats med ett rikt sortiment könsbundna handikapp som färgblindhet och blodårssjuka. Under uppväxten drabbas dubbelt så många pojkar som flickor av autism, fem gånger fler av ordblindhet och stamning och åtta gånger fler är olidligt hyperaktiva.

Under livsloppets avslutande del är situationen enahanda nedslående; män är dubbelt så benägna att dö av hjärtåkommor som kvinnor; de får lättare slag, magsår och leversvikt. Halften av alla män får cancer mot en tredjedel av kvinnorna. Resultatet av denna ansamlade skräpighet är att männens livstid är sju år kortare än kvinnornas.

Boven i detta maligna, manliga medicinparorama är döds-hormonet testosteron. Det manliga köns-hormonet tycks bland annat försvaga immunsystemet och forcera åldrandeprocessen. Eunucker kan glädja sig åt att bli lika gamla som de kvinnor de saknar intresse för. Testosteronet påverkar även i hög grad beteendet i dödlig riktning – 80 procent av mordoffren är män

Faran med manligheten. Testosteronet påverkar även i hög grad beteendet i dödlig riktning – 80 procent av mordoffren är män och 90 procent av mördarna. Merparten är testosteronstina hanner i 20–30-årsåldern, som slåss om status och sex.

och 90 procent av mördarna. Merparten är testosteronstina hanner i 20–30-årsåldern, som slåss om status och sex. Följaktligen är nio av tio fångar män. Som om inte hormonerna räcker, är män mer än dubbelt så ofta alkohol- och drogmisbrukare. Om de inte har ihjäl andra, tenderar de att själva taga sig av daga genom att utsätta sig för livsfara till exempel i trafik. Om de går mer direkt tillväga, är de i självmordssammanhang på grund av metoderna fyra gånger fler framgångsrika än kvinnor.

Hur har hankönet hamnat i detta prekära predikament? Jo, på grund av sex! Problemet med sex som fortplantningsmetod och existensen av hanner är biologiskt sett identiska. Sex är ett rysligt opraktiskt och oekonomiskt sätt att föröka sig på, som följdriktigt försmås av den osynliga majoriteten av allt levande – de 99 procent som är encelliga och helt enkelt delar sig vid en viss storlek och därmed framställer två genetiskt identiska, nya individer.

Sex

Flercelliga organismer, det vill säga vi som syns, är svårt hemfallna till sex. Den hitintills rimligaste förklaringen till detta bisarra beteende är att de är därtill nödda och tvungna för att skapa tillräcklig immunogenetisk variation för att inte bums bli invaderade av myriader hungriga, encelliga parasiter, som kan ha en mutationsberikande genereringstid på 20 minuter mot bamsingarnas 20 år.

Detta skulle förklara att sex, som för de inblandade kontrahenterna resulterar i ett femtio procentigt svinn av de egna, själviska generna, kan bestå. Hankönet är primärt och karaktäriseras av produktion av få stora, näringsrika och därför dyrbara ägg. Hanner producerar många små och billiga könsceller, som i princip bara innehåller DNA – gemenligen kallade spermier.

Biologiskt sett är spermier ett slags virusliknande äggparasiter. Eftersom det finns miljontals fler spermier än ägg och varje spermie som lyckas tränga in i ett ägg får jackpot, är det honorna som är den kritiska fortplantningsresursen. Följaktligen jagas äggen av spermiespidarna under mycket gny

och slagsmål.

Mannen är skamlöst lögnaktiga försäljare av "prima" säd och kvinnorna tyckmyckna kritiska konsumenter, som efter diverse ofta omedvetna cost-benefitanalyser bestämmer när de behagar låta sig förföras.

Den amerikanska feministfantomen Andrea Dworkin ser karaktäristiskt nog det hela anorolunda och menar att den enda skillnaden mellan våldtäkt och förförelse är att förföraren tar med sig en flaska vin. Att kvinnor tolererar förekomsten av män och betalar det dyra priset av att generera genetiska "halvbarn" i stället för identiska heldöttrar, beror alltså på att sex är en slags multipelvaccering mot allestädes lurande patogener.

För att ytterligare minska förlusterna använder honorna dessutom hannarna som ett slags genetiska försökslaboratorier för att sälla ut usla genkombinationer. Metoden är att genom sexuellt urval växa ut och premiera olika monstrosa och överlevnadsreducerande hanornas som påfågelsstjartar, barocka hornkronor, hjärta färger och vokal pavarotism.

Liv och död

Belamrad med all denna ståt tvingar de sedan hannarna till att kämpa på liv och död i osannolikt larviga torneringar för att en överlevande minoritet skall vinna den skönas gunst och äntligen komma till skilt. Endast absoluta alfalexemplar kan, ifördä rörelsehämmande och idiotiska riddarrustningar nedlägga en drake som morgongåva. Testosteronet, som genererar det kopulatoriska imperativet och driver hanner att utsätta sig för vansinniga risker samtidigt som det bryter ner deras immunförsvar, är en diabolisk, honlig "upppfinning" för att sälla fram hyfsat genmaterial från det stökiga och resurskrävande hankönet.

Nödvändiga gener

Männens enda överlevnadsförsäkring på kort sikt tycks grunda sig på att spermien innehåller gener som är nödvändiga för att utveckla en sund moderkaka. I musexperiment har man slagit ihop två cellkärnor från spermier respektive från ägg – resultat: spermiefusionen producerar uselt foster och glupsk placenta under det att äggsammanslagningen ger bra foster men sorgligt atrofierad moderkaka.

Denna darliga, manliga whip-hand försvags dock kontinuerligt av att vissa av plastidutrens kemikalier liknar det honliga grundhormonet östrogen, vilket har medfört att allt från alligatorer till he-man fått färre och svansbrutna spermier. Minnervans ugglor flyger när det skymmer.

Evolutionen tycks närma sig sitt tvivelstun förutbestämda, matriarkala klimax – ironiskt nog inte genom feministisk retorik utan genom industriutsläpp.

SVANTE FOLIN

Underhållande och klårsynt

Belladonna är kort sagt en underhållande och samtidigt klårsynt uppgörelse med girighet, prestige och småsinthet i storformat.

Belladonna av Hugo Claus är en av de bästa nyttigivna böcker jag läst på länge. Det politiskt klumpfotiga och det kulturellt egoistiskt fåfänga blottlaggs med underbar finess i denna historia vars röda tråd är hur en film blir till.

Roman

Hugo Claus
Belladonna
Övers. Per Holmer
Bonniers

I början av romanen håller Flanderns filmkommission möte. Beslut skall tas om vilka filmer som skall få ekonomiskt

stöd. Det övergripande målet för kommissionens verksamhet är att bräcka valloner. "Vi noterar med nöje och rentav med en smula skadeglädje att våra vallonska vänner och kolleger inte har släppt en film av intresse det här året medan i vår sida Flandern på nio månader har producerat två fullvärdiga spelfilmer..." inleder ordföranden.

Därefter diskvalificeras följdriktigt filmen *Villa des Roses* redan på sitt franskklingande namn då den kommer upp till diskussion. Dessvärre för producenten Walter Oorslag som satsat pengar i filmen.

Men Oorslag kan turerna och ett par telefonsamtal räddar saken. *Villa des Roses* är körd, men i stället kommer Oorslag över ett manus om den flamländske målaren Pieter Breughel. Mer politiskt korrekt kan det inte bli och Oorslag får sitt filmstöd.

Om sedan *Villa des Roses* skulle ha blivit en bättre film är

ointressant.

Därefter fortsätter den politiska klåfingrigheten under produktionens gång till den grad att Oorslags rent kommersiella tänkande vore att föredra helt oinskränkt. Särskilt som de som drar i trådarna till största delen är engagerade i sitt eget patetiska jag. "Det var två ting som sysselsatte ministern den här morgonen, hans egen kroppsvikt och döden", är romanens första mening.

Filmen blir en fadäs som icke desto mindre får en pompös premiär och kanske också huvudenträda tittarsiffror. Det får vi inte reda på.

För egentligen spelar filmen en sekundär roll. Det är figurerna bakom filmen som kläs av en efter en. *Belladonna* är kort sagt en underhållande och samtidigt klårsynt uppgörelse med girighet, prestige och småsinthet i storformat.

CHRISTER NORDLUND